

5/6 Jaderné rozpady, jaderná energie

Co je to poločas rozpadu?

- doba potřebná k tomu, aby se rozpadla právě polovina původního množství daného radioaktivního prvku
  - může to být zlomek sekundy až několik tisíc let
  - např. ^{212}Po má poločas rozpadu $3 \cdot 10^{-7}$ sekundy
  - ^{238}U má poločas rozpadu 4,5 miliardy let
- pomocí obsahu radioaktivního uhlíku ^{14}C se např. určuje stáří některých látek

Jaké jsou základní druhy rozpadů?

- rozpad alfa
  - u prvků s velkými jádry se $Z > 82$
    - jádro se mění na menší, snižuje se hodnota A (o 4) i Z (o 2)
- rozpad beta
  - A se nemění, Z se o 1 (u β^-) zvyšuje nebo o 1 (u β^+) snižuje
- rozpad gama
  - u prvků s velkými jádry se $Z > 82$
  - jádro vysílá elektromagnetické vlny
  - nemění se ani A ani Z

Co je to jaderná energie, jak se získává a kde se využívá?

- energie uvolňující se při jaderných reakcích
- získává se štěpením těžkého jádra na dvě nebo více jader lehčích nebo jaderným slučováním několika lehkých jader na jádro těžší
- využití pro výrobu elektrické energie a tepla

Úkol

- 1) Naučte se názvy a značky prvků
  - *niob* = *Nb* (Nionium)
  - *tantal* = *Ta* (Tantalum)
- 2) Určete počet elementárních částic atomu prvku s $A = 79,9$ a $Z = 35$.
- 3) Jaké je A a Z u níže uvedených prvků?
  - a) 50 p a 69 n
  - b) 80 e a 201 nukleonů
  - c) 71 n a 122 nukleonů
  - d) 83 e a 126 n
- 4) Ústně – znáte odpovědi?
  - Jaké množství uranu ^{238}U zůstane z 64 kg po 45 miliardách let?

Řešení